

**KRING VOOR DE GESCHIEDENIS VAN DE PHARMACIE
IN BENELUX**

CERCLE BENELUX D'HISTOIRE DE LA PHARMACIE

Bulletin Nr. ~~88~~ ⁸⁹
Maart 1992

Redacteurs
Rédaction

Dr. L.J. Vandewiele
Dr. D.A. Wittop Koning

INHOUD / SOMMAIRE

Overname uit het jaarverslag van de Vereniging "Oud Monnickendam" 1990

Historisch overzicht van de Monnickendammer apothekers (L. Appel)

Historisch overzicht van de Monnickendammer apothekers

L. Appel

Begin januari 1991 ontving ik een brief van dr D.A. Wittop-Koning, die mij vroeg of er van Monnickendam vroegere apothekers bekend waren dan C.L. Volmar, die daar in 1784 gevestigd was. Hij vergeleek dit met gegevens over apothekers in omringende steden en vertelde met Edam tot 1654 en met Purmerend tot 1643 terug te zijn gekomen.

Pieter Gerritsz. Appoteecker 1626-1641 (alias van Suchtelen)

De eerste apotheker, die ik in de boeken van Monnickendam ontdekte was Pieter Gerritsz, die op 4 mei 1626 een huis in de Kerkstraat kocht (ORA 3572). Het huis stond op het linker gedeelte van het perceel, waar later in 1856 het rusthuis der ned. herv. gemeente werd gebouwd, nu Kerkstraat 33 (toen verp. nr 687). Op 26 januari 1636 koopt 'n zekere Pieter Gerritsz. van Suchtelen 'n huis en erf op 't Noordeinde (toen verp. nr 91, nu de rechterhelft van huis nr 24), belend de herberg van "de Roode Leeuw" ten zuiden en de wede Claes Cornelisz. Louw ten noorden, "(h)ebben agter een uijtgangh ten water toe" (naar de Haven). Toen ik in het begraafboek op 30 juli 1636 en 18 november 1838 twee kinderen van Pieter Gerritsz. de Apteecker vond, wonende op het Noordeinde, wist ik voldoende. Pieter Gerritsz. de Apteecker was dezelfde als degene die "van Suchtelen" heette. Een aantekening in het verpondingsboek van de huizen in Monnickendam ao 1639 (G.A. Monnickendam nr 266) gaf het bewijs: Pieter Gerritsz. van Suchtelen

huijs int Noordeijndt	f 5.10,-
sijn huijs int Kerkstraat	f 5. 9,-
en sijn halve huijsge op 't pat	f -.11,8

f 11.10,8

In het verpondingsboek van 1644 is hij als eigenaar vervangen door Gerridt Pruijse (int Noordeinde) en Pieter Gerritsz. wordt niet meer genoemd. Gestorven of vertrokken? Op 1 mei 1648 wordt het huis en erf in 't Noordeinde, belend de herberg van de Roode Leeuw t. Z. en Trijntje Claes Louwes t. N. verkocht door Aechjen Pieters weduwe van Gerrit Pruijs. Ze wordt geassist. door Cornelis Pietersz. Aems haer broer. Zouden dit de kinderen van Pieter Gerritsz. zijn? Maar ze heten weer anders! Van 30 augustus 1633 tot 23 januari 1634 en van 7 mei tot 13 augustus 1639 wordt Pieter Gerritsz. Appoteecker als schepen genoemd en hij is op 23 maart 1641 als "goede man" betrokken bij een geschil. Dit was het laatste levensteken.

Dr Reijnier Sijmonsz. Rijser 1648-

Op 4 augustus 1648 wordt dr Reijnier Sijmonsz. Appothecaris in de vroedschap van Monnickendam opgenomen. Hij heeft bijna 40 jaren als raad gefunctioneerd, want hij wordt pas op 28 mei 1688 begraven. Van zijn werkzaamheden als apotheker is niets bekend. Hij woonde in het 3e huis ten noorden van de nieuwe steeg in het Noordeinde, het huidige huisnr 20 (toen verp. nr 89), waarschijnlijk zal hij ook daar zijn

apotheek hebben gehouden, maar hoelang? Bekend werd hij als keetmeester of panneman van de zoutkeet 'de drie Rijsen' (uit het familiewapen met de 3 rijsen of twijgen beschreven in het jaarverslag van 1988 pag. 42 en 43). Reijnier Rijser trouwde voor de eerste maal op 16 juni 1652 met Lijntgen Hendricx en de tweede keer met Beatrix Erpenius op 21 april 1669. Op 6 maart 1650 (NA 3418) wordt een Reijnier Coppes Appothecaris als getuige genoemd, of hiermede dezelfde als Reijnier Rijser bedoeld wordt heb ik niet kunnen bewijzen.

Hij had een prima staat van dienst:

Pres. burgemeester	1664, 1672, 1676, 1683.
Burgemeester	1655, 1659, 1663, 1667, 1675, 1679, 1682.
Schepen	1651.
Auditeur van de stadsrek.	1653/4, 1657, 1672.
Heemraad van 't Hemmeland	1651.
Kerkmeester	1654/5, 1663, 1671/2, 1677/8.
Armenvoogd	1650/1.
Weesmeester	1657/8/9.

Pieter Klaesz. Laeckeman 1663-1669

Met een zekere regelmaat wordt Pieter Laeckeman, apothecaris, als getuige genoemd bij de ondertekening van een acte bij notaris Cornelis Boeckweijt (N.A. nrs 3433/4/5). Waarschijnlijk is hij de Pieter Klaesz. Lakeman, die op 6 juli 1664 met Geertje Klaesdr Koeslaegher trouwde. Pieter Lakeman wordt op 23 oktober 1672 door persoonlijk ingrijpen van de erfstadhouder prins Willem III aangesteld als raad in de vroedschap. Hij werd op 17 juni 1711 begraven. Waar hij woonde

heb ik niet kunnen vaststellen. Er is namelijk een hiaat in de transport-registers van 1656-1668.

Staat van dienst:

Burgemeester	1674, 1694, 1704.
Schepen	1668, 1678.
Comm. huw. zaken	1689/90.
Kerkmeester	1675/6, 1686, 1689, 1692/3, 1696/7, 1703.
Regent nw. weeshuis	1665/6.
Regent oude weeshuis	1673.
Weesmeester	1698/9/1700.

Adriaen Claesz. Cramer 1664-1669

Evenals voorgaande apotheker treedt ook Adriaen Cramer regelmatig als getuige op. Totdat hij als schepen wordt gekozen, wordt hij in de acten apotheker genoemd. Op 22 september 1668 maken Adriaan Claesz. Cramer, apothecaris en reg. schepen en Eefgen Jans Kuijt, zijn huisvrouw (zij trouwden op 27 januari 1664), hun testament thuis voor het kinderbed in de Kerkstraat. De plaats van de apotheek is om eerder genoemde reden niet te achterhalen.

Staat van dienst:

Schepen	1668, 1670.
---------	-------------

Adam Dircksz. Fudts 1665-

Op 11 mei 1665 wordt Adam Dircksz. Fudts als "apothecarius" genoemd. Vermoedelijk kreeg Adam zijn moeders naam als achternaam, zoals wel meer gebeurde. Er leefde in die tijd een voorname familie Fudts in Monnickendam. Zij waren kooplieden, grootschippers en medicine doctors. Lijsbet Jans Fudts was reeds in 1658 weduwe van Dirck Adamsz. Hoorn, zijn vermoedelijke vader. Adam Fudts is waarschijnlijk in 1666 naar Edam vertrokken.

Jan Cornelisz. Reck 1669-

Genoemde apothecaris is op 28 maart 1669 getuige bij notaris Cornelis Boeckweijt. Hij was getrouwd met Hillegont Admiraal en woonde in het huis 'de Roos' in de Kerkstraat, nu huisnr 54 (toen verp. nr 640). Notaris Cornelis Boeckweijt was zijn buurman en deze woonde op nr 56. Jan Kornelisz. Reck werd op 16 oktober 1680 begraven. Zijn vrouw kocht op 7 januari 1692 het huis van haar man's erfgename Niesje Laeckeman, de weduwe van Cornelis Roos terug.

Ambten overzicht:

Schepen	1672, 1674, 1676, 1678.
Poldermr van de Markgouw	1673 t/m 1680.
Regent van 't nw. weeshuis	1670/1, 1673, 1675, 1677, 1679/80.

Claes van der Poel 1675-1706

In de failliete boedel van 29 november 1687 (ORA 3550) van wijlen Heerdt Pietersz. Kos staat onder de crediteuren oud-schepen Claes van der Poel, apothecaris, over geleverde medicijnen anno 1675. Nicolaas van der Poel j.m. trouwde op 15 oktober 1684 met juffr. Hilgont Claes Prangers alias Sloots, weduwe van Pieter Jansz. van Sanen, beide wonende alhier. Ze kregen vier kinderen: Jan (1686) Jacob (1693) Geertje (1695) en Joosie (1697). Bij de laatste bevalling overleed de moeder en werd op 21 november 1697 begraven. Op 1 maart 1704 kocht Claes van der Poel een huis en erf in het Noordeinde, nu huisnr 54 (toen verp. nr 109).

Staat van dienst:

Schepen	1683, 1694, 1704, 1710, 1721.
Regent van 't nw. weeshuis	1701, 1702, 1711, 1712.
Poldermr van de Markgouw	1704 t/m 1727.

Resolutie

Een bezuinigingsplan, opgesteld in 1680, leidt tot een aantal serieuze maatregelen, ook met 't oog op de lichamelijke gezondheid in de gemeente Monnickendam. In het resolutieboek nr 10 d.d. 21 januari 1681 lezen we: 'Ider lit (van de commissie van de Finantien) soude van advise zijn in toecomende (tijd) geen apotequers of te chirurgijns in dese stadt behoorden geadmitteert (toegelaten) te werden tot de exercitie (uitoefening) van hunne manuael (bedrijf), 't sij alvorens waren geëxamineert door twee doctoren ende bequaem geoordeelt tot de voorsz. bedieninge, als wanneer door de acte van de heren burgemeesteren gesegelt. Ider van de voorgenoemde personen voort obtineren (verkrijgen) van diergelijcke acte aen de stadstesaieur te betalen eens (eenmalig) vijftich gulden en soude oock meenen, dat met den aldereersten (spoed) behoorde opgesteld te werden een sodanige keuze en instructie, waernaer de resp. apotequers en chirurgijns haer soude moeten reguleren'. De opgestelde instructie blijkt overeenkomstig te zijn en is opgenomen in het keurboek voor neringdoenden G.A. M'dam nr 140

pag. 109 te vinden in het Streekarchief Waterland te Purmerend. (zie ook jaarverslag 1980 pag. 57 t/m 59)

Arent Heijnsz. van Sanen 1681(1692)-1716

Op 30 augustus 1692 wordt deze burgemeester als stadsapotheker aangesteld op verzoek van de stadschirurgijn Arent Peereboom (zijn sus-terlingh c.q. neef) 'dewijle Jan Sijmonsz. met een groot en langdurigh accident was besoght en daeraen veel onkosten soude moeten werden gedaen'.

Het is voor 't eerst dat een apotheker door de stad wordt aangesteld en dan nog niet voor de armen, maar voor incidentele ongevallen over-komen in stadsdienst. Pas vanaf 1701 mogen de stadsapothekers bij de thesaurier declareren voor hulp aan de stadsarmen. Tot zijn overlijden in 1716 blijft hij in dienst van de stad. Zijn declaraties t.b.v. de armen variëren per jaar van f 44,- tot f 191,-. Deze Arent Heijnsz. is de groot-vader van mr Arent Willemsz. van Sanen, die een van de hoofdfiguren was in de onenigheid tussen de regenten in 1766/7. Arent Heijnsz. van Sanen (de apotheker) trouwde met Jannetje Hagen (datum niet bekend door hiaat in de trouwregisters) en op 12 oktober 1684 wordt hun eni-ge zoon Willem gedoopt.

Arent koopt op 10 april 1705 een huis met erf in het Zuideinde, hui-dige huisnr 16 (toen verp. nr 414) en daar was ook zijn apotheek ge-

vestigd. Hij wordt op 24 augustus 1716 begraven in grafrij 54 nr 19 en Jannetje Hagen (als juffr. van Sanen) op 29 maart 1730 in hetzelfde graf. Staat van dienst:

Vroedschap	v.a. 8-8-1694.
Pres. burgemr	1712.
Burgemeester	1697, 1701, 1707, 1711, 1714.
Schepen	1692, 1693, 1694, 1695, 1696, 1700.
Thesaurier	1707, 1708, 1709.
Auditeur van de rek.	1694, 1695, 1696, 1699.
Regent van het nw. weeshuis	1689.
Weesmr	1702/3.

Kerkmr	1706, 1708, 1709, 1710, 1713.
Poldermr van de Markgouw	1693 t/m 1701.
Heemraad van de Purmer	1708, 1709, 1710, 1711.
Raad ter Admiraliteit	1715, 1716.

Remmet Boeckweijt 1692-1700

Op 3 juli 1700 komt bij de betalingen door de stadsthesaurier (G.A. M^ddam nr 209) 'n declaratie voor van Remmet Boeckweijt, apothecar betr. diverse geleverde medicamenten tot gebruik geleverd aan Reijnier Harpersz. welke door de heij (een heiblok) in stadswerck (dienst) was gequest (gekwetst) int maecken van ducdalven f 13.2,-'. Remmet Boeckweijt was geen stadsapotheker. (Bernardus Futs, medicine doctor, dient ook een declaratie in over 123 visiten aan Reijnier Harpersz., waarvoor hij 6 stuivers per visite berekent van januari 1700 tot zijn overlijden toe, totaal f 36.18,-) Remmet Boeckweijt, apotheecker, j.m. trouwde op 28 september 1692 met Grietje Adriaens Craemers (de dochter van eerder genoemde apotheker) en weduwe van Jan Visser (zie ook N.A. 3444 d.d. 26 september 1692). Ze gingen wonen in het huis, dat zijn echtgenote als de weduwe van Jan Visser reeds in eigendom had, in de Kerkstraat (verp. nr 643) nu huisnr 48, op de noordhoek

van de Kalversteeg. Of zij, toen zijn vader notaris Cornelis Boeckweijt in 1704 overleed, verhuisden naar zijn huis Kerkstraat (verp. nr 639) nu nr 56, is niet bekend.

Staat van dienst:

Schepen	1699, 1704.
Regent oude weeshuis	1694, 1695, 1701, 1702.
Regent nieuwe weeshuis	1698.
Regent ver. weeshuizen	1705, 1706.
Weesmr	1726, 1727.
Voogd Kale gouw	1717.

Gerrit Rijser 1694-

Op 4 mei 1694 wordt het huis ten noorden van het (oude) raadhuis in

het Noordeinde, nu huisnr 6, verkocht door de erfgenamen van Jan Sijmons. Groot, gewoond hebbende te Monnickendam, doch nu te Purmerend. Een dochter Geertjen Jans Groot blijkt getrouwd te zijn met Gerrit Rijser, apotheker, doch in Monnickendam is deze man niet thuis te brengen.

Dirck Bruijn 1701(1706)-1720

Voor zover na te gaan is hij vanaf 1701 als apotheker in Monnickendam werkzaam, in 1706 wordt hij als tweede stadsapotheker aangesteld. Hij trouwde met Margrietje Buijes (datum onbekend). Ze krijgen 6 kinderen: Marijtje (1683), Gerrit (1685, wordt later dr), Jacob (1687), Lobbrichie (1689), Jan (1697) en Emelius (1699). In 1688 heeft hij een huis en erve in de Kerkstraat (verp. nr 697) nu nr 11/13. Tot zijn dood in 1720 (begr. 31 juli 1720) blijft hij in dienst van de stad. Declaraties per jaar t.b.v. de armen variëren van f 26,- tot f 94,-.

Staat van dienst:

Vroedschap	v.a. 2-4-1718.
Schepen	1684, 1692, 1695, 1696, 1700, 1704, 1706, 1709, 1712, 1715.
Comm. huw. zaken	1719.
Regent oude weeshuis	1691.
Regent nieuwe weeshuis	1681/2/3/, 1697/8/9, 1701/2.
Regent ver. weeshuizen	1705, 1710.
Weesmeester	1711/2, 1716/7/8.
Poldermr Markgouw	1691 t/m 1719.

Dirck Klaesz. Minnen 1718(1720)-1745

In 1718 declareert Dirck Minnen voor 't eerst bij de stadsthesaurier als apotheker. Op 24 augustus volgt zijn aanstelling als stadsapotheker (tesamen met Gerrit Bruijn med. dr en apotheker). Om het kwartaal moeten zij elkander aflossen. Tot en met 1740 variëren zijn jaarlijkse declaraties vanwege de hulp aan de stadsarmen tussen f 2.14,- en f 33.14,-, maar sinds de komst van med. dr Mattheus Huijsinga in 1741 belopen de rekeningen gedurende vier jaren tussen de f 77.9,- en f 116.1,-. Mogelijk is er sprake van een epidemie. Na 1745 komen er geen declaraties voor. Dick, gedoopt 21 oktober 1696, is de zoon van Klaes Jansz. Minnen en Hillegont Pereboom. Hij trouwt op 17 mei 1721 met Geertje Bloem. Het echtpaar krijgt 10 kinderen, waarvan er 4 vroeg overlijden, de overige zijn Hillegont (1722), Klaas (1725), Maritje (1729), Trijntje (1731), Jan (1736) en Johanna Ida (1740). Op 26 januari 1728 verkoopt hij het huis en erve in het Zuideinde nr 3 (verp. nr 279), hetwelk hij van zijn vader burgemeester Nicolaas Minnen geërfd heeft en koopt op 18 januari 1726 het er tegenover liggende huis op nr 10 (verp. nr 315), daar woont hij nog in oktober 1747 met een vrouw, een kind en een dienstbode. Dirck Minnen is degene door wiens dood

de onenigheid in de vroedschap ontstaat over de opengevallen functie van ontvanger van de gemene landsmiddelen. Hij wordt begraven op 17 mei 1766 en zijn vrouw is hem al voorgedaan en begraven op 20 maart 1763, beide in het choorgraf rij 7 nr 6.

Staat van dienst:

Vroedschap	v.a. 10-6-1725
Pres. Burgemr	1751, 1755, 1758, 1763.
Burgemeester	1731, 1735, 1737, 1740, 1743, 1745, 1747, 1750, 1754, 1757, 1762.
Pres. Schepen	1725.
Schepen	1722, 1724, 1728.
Auditeur van de rek.	1725/6/7.
Comm. van de huw. zaken	1726/7.
Regent weeshuis	1721, 1723.
Kerkmeester	1732/3, 1736, 1741/2, 1744, 1746, 1748/9, 1752/3, 1756, 1759/60.
Voogd brandstijger vismarkt	1729.

Dr Gerrit Dircksz. Bruijn 1716 (1720)-1740

Hij was de zoon van de reeds genoemde stadsapotheker Dirck Bruijn en gedoopt op 15 februari 1685. Dr Gerrit Bruijn was al enige tijd (v.a. 1716) stadsdokter, toen hij in 1720 samen met Dirk Minnen, tot stadsapotheker benoemd werd. Naast zijn visites, declareert hij vanaf 1721 tevens voor geleverde drankjes en medicijnen. Van enkele jaren is het aantal visites aan de stadsarmen bekend: 48(1716), 72(1717), 58(1718), 62(1719), 112(1720), 30(1721), 61(1722), 88(1723), en 70 (in 1724), alle bezoeken tegen 6 stuivers. Van 1720 tot 1740 heeft hij als stadsapotheker dienst gedaan. Dr Gerrit Bruijn trouwde op 24 juni 1725 met Jannetje Jacobs Jonker. Ze kregen 7 kinderen, waarvan er 2 jong overleden, de overige zijn Margrietje (1726), Dick (1729), Neeltje (1731), Jacob (1737) en Gerrit (werd in september 1740 geboren, toen zijn vader al was overleden en begraven op 12 april 1740). Jannetje Jonker, zijn vrouw, volgde hem op 30 juli 1748 in hetzelfde graf, nr 16 op grafrij nr 4. Dr Gerrit Bruijn woonde met zijn gezin in het huis, dat zijn vader hem had nagelaten, in de Kerkstraat nr 11/13 (verp. nr 519). In oktober 1747 woont de weduwe Gerrit Bruijn er nog met 3 kinderen en Pieter Jacobsz. Jonker, commensaal.

Staat van dienst:

Vroedschap	v.a. 10-3-1728.
Burgemeester	1733.
Schepen	1712, 1719, 1724.
Comm. van de huw. zaken	1728/9.
Auditeur van de rek.	1728/9, 1732, 1734.
Regent van 't weeshuis	1726/7.
Weesmeester	1722/3.

Dr Mattheus Huijsinga 1741-1745

Hij was stadsdokter en deed in genoemde jaren tevens dienst als apotheker na de dood van dr Gerrit Bruijn. Hij kreeg geen benoeming als stadsapotheker. Hij was getrouwd met Alida Claesdr Bruijn, zeepziedster en zij woonden in het huis dat op pag. 78 van het jaarverslag 1985 staat afgebeeld, maar dat in 1898 moest wijken voor de bouw van de R.K. Kerk op het Noordeinde nr 19. De geschiedenis van de zeepziedersfamilie Bruijn kunt u in hetzelfde jaarverslag vinden van pag. 38 t/m 81 en de kwartierstaat op pag. 41. Stedelijke ambten heeft hij niet vervuld.

Jan Kornelisz. Roos 1745(1745)-1764

Op 25 september 1745 werd Jan Roos (naast zijn collega Dirk Craaij) aangesteld tot stadsapotheker. Zij volgden dus Dirk Minnen en dr Gerrit Bruijn op. Jan Roos was stadsapotheker van 1745 tot 1764. De deklaraties voor hulp aan de armen beliepen van f 28,- tot f 139,- per jaar. Jan Roos werd op 11 juni 1719 gedoopt als zoon van Kornelis Jansz. Roos en Lobberigje Bruijn (dochter van de reeds besproken apotheker Dirck Bruijn). Hij trouwde op 12 november 1752 met Cornelia van Sanen, gedoopt 27 januari 1726, de dochter van mr Willem Arentsz. van Sanen en Catharina Gansneb genaamd Tengnagel. Zij is dus de zuster van mr Arent van Sanen, de hoofdfiguur in het verhaal over de oneinigheid tussen de regenten in 1766. Jan Roos woonde met zijn gezin in de Kerkstraat nr 21/23 (verp. nr 515), het huis, dat zijn grootvader Jan

Roos, oud-burgemeester, raad en stadsgecommitteerde reeds op 12 mei 1716 kocht van de familie Fudts te Alkmaar. Ook zijn vader heeft er gewoond gezien de aantekening van oktober 1747, betr. de bewoners van verp. nr 515: d'burgemeester Cornelis Roos en vrouw, 2 kinderen en een dienstmaagd.

Op 15 februari 1764 verkoopt Jan Roos zijn huis en winkel aan de nieuwe apotheker Johannis Adriaensz. Jan Roos en zijn echtgenote Cornelia van Sanen krijgen drie dochters: Lobbrigje

Maria (1754), Catharina (1757) en Willemina (1759). Jan Roos wordt begraven op 28 maart 1767 en Cornelia van Sanen op 4 mei 1768 beide op 't choorrij 2, hij in grafnr 9 en zij in nr 8.

Staat van dienst:	
Vroedschap	v.a. 14-2-1758 i.p.v. zijn vader Cornelis Roos.
Burgemeester	1762, 1765.
Secr. van de stad	v.a. 24-10-1761
Pres. Schepen	1755, 1759.
Schepen	1746, 1749, 1751, 1754, 1758.
Comm. van de huw. zaken	1752/3, 1755/6.
Schepen comm. van de gem. midd.	1758/9.
Auditeur van de rek.	1758/9/60.
Regent van 't weeshuis	1743/4, 1747/8.
Weesmeester	1760/1.
Kerkmeester	1763/4, 1766.
Poldermr Markgouw	1758 t/m 1763.

Dirk Craaij 1745 (1745)-1784

Gelijk met Jan Roos werd op 25 september 1745 Dirk Craaij aangesteld tot stadsapotheker (ieder voor de helft). Hij trouwde op 4 februari 1747 met Trijntje Karmelk. Ze kregen 6 kinderen, waarvan er één vroeg overlijdt, de overige zijn: Lambert (1747) Guurtje (1750) Titia (1754) Bruining Nicolaas (1757) en Jacob (1761). Dirk Craaij woonde in de Kerkstraat nr 40 (verp. nr 472), het huis was niet zijn eigendom. Op 1 mei 1758 koopt hij het dubbele huis op de Zarken nr 6 (verp. nrs 593/4), de huidige pastorie der Ned. Hervormde kerk voor f 1.000,-.

Op 24 maart 1784 wordt hij begraven in grafrij 41 nr 10. Zijn vrouw Trijntje Karmelk overleeft hem 23 jaren en wordt op 11 november 1807, 82 jaar oud, in het zelfde graf begraven. Waarschijnlijk was ze zelfs nog ouder, want de enige Trijntje die in die jaren werd gedoopt was de dochter van Cornelis Pietersz. Karmelk en het gebeurde op 2 juli 1722. De staat van dienst ziet er niet zo bijster blinkend uit, maar hierbij moet rekening worden gehouden, dat Dirk Craaij als patriot-

tisch gezind bekend stond. Vooral zijn zoon Bruining Nicolaas, die in de comite's van waakzaamheid en inkwartiering zat, gaf hier blijk van in de periode van 1795-1803.

Staat van dienst:

Comm. van de Huw. zaken 1756/7, 1765/6.

Regent van 't weeshuis 1748 t/m 1755.

Heemraad van 't Hemmeland 1777 t/m 1783.

Bezuinigings maatregelen

Op 15 augustus 1750 heeft de stadsregering de apothekers laten aanzeggen, dat iedere maand een lijst moet worden overlegd van de medicijnen geleverd aan de stadsarmen. De controle wordt verscherpt. Op 10 augustus 1771 wordt de volgende resolutie aangenomen:

"Vermits de rekeningen wegens de stadsarmen van jaar tot jaar groter worden en omme daar enigsints in te voorzien worden tegens a.s. zaterdag de beide apothekers op de kamer van de burgemeesters ontboden om met de zelve mogelijk eenige schikkinge daar omtrent te maken. Op gesloten biljetten worden zij verzocht bekend te maken voor wat prijs zij de stad willen bedienen en die het minste schrijft sal daarmee worden begunstigt'. In 1771 had de apotheker T.E. van Marle een declaratie van f 245.13,- ingediend en Dirk Craaij van f 186.18,-. Nu werd besloten aan beide apothekers per jaar voor de bediening van de stadsarmen f 175.-, - totaal te geven en voor de kinderen in 't weeshuis f 75.-, - uit de kas van het weeshuis. Dus kreeg op 1 augustus 1772 ieder van de 2 apothekers f 87.10,-. Hebben we van dergelijke bezuinigingsmaatregelen als 't om de kosten van de gezondheidszorg gaat al niet eens meer gehoord? Termen als verantwoord medicijnverbruik, te hoge doseringen, goedkoopste geneesmiddelen, kortingen doorberekenen en ijkprijzen systeem zijn toch allemaal patient-vriendelijke uitdrukkingen. Nou dan, dit was natuurlijk ook de bedoeling van het toenmalige stadsbestuur.

Johannes Adriaensz. 1764 (1764)-1765

Zijn verzoek dd. 11 februari 1764 om in Monnickendam te mogen wonen en als apotheker te fungeren wordt accoord bevonden door het stadsbestuur, mits hij zijn burgerrecht betaalt. Op 12 mei 1764 vraagt hij: 'wijl hij thans in 't huijs en winckel van Jan Roos (Kerkstraat nrs 21/23) de affaire begonnen is of de burgemeesters hem voor de helft (gelijk Jan Roos hadde) als apothecar ten dienste der stadsarmen wilden begunstigen'. Hij krijgt toestemming, maar hij heeft nooit een declaratie ingediend en verkocht de zaak reeds in november 1765. In het lidmatenregister van de Ned. Herv. kerk staat:

Johannes Adriaensz. in 1764 met attest van Hoorn en Elisabeth Cath. Begram huisvrouw van de apotheker in 1764 met attest van Leiden; samen gingen zij in 1766 naar Amsterdam.

Theodorus Egbertus van Marle 1765 (1765)-1809

Op 16 november 1765 verzoekt hij: 'vermits hij de winkel van Johannes Adriaensz. (in de Kerkstraat 21/23 verp. nr 515) heeft gekocht om binnen dese stadt te mogen woonen en de affaire als apothekar te mogen exerceeren. Vertoonende aan heeren burgemeesteren twee attestatien van twee sijner patroonen tot Amsterdam over sijn goed gedrag en bequaamheijt. Waarover gedelibereert sijnde is hem sulks geaccordeert, mits acte van consent van sijn vader te vertoonen en sijn burgerregt te voldoen'. In de nacht van 5 op 6 februari 1770 werd bij hem het bord 'apothecq' van zijn huis gerukt en opgehangen aan de knop van de huisdeur van burgemeester Arent Willemsz. van Sanen in het Zuideinde.

Theodorus E. van Marle trouwt op 23 maart 1766 met Geertruida Flietner (of Vlietner) j.d. van Amsterdam. Ze kregen 6 kinderen, waarvan er één jong stierf, de overige waren Johannes Suffridus (1767), Maria Magteld (1768), Eva Christina (1769), Henricus Jacobus (1771) en Cornelis Theodorus (1778). Theodorus E. van Marle verkocht het huis in de Kerkstraat 21/23 (later kad. nr 168) op 20 februari 1809 (na een diensttijd van 44 jaar) aan zijn zoon Henricus Jacobus van Marle, mede apotheker en lid van de raad, voor f 1.000,-. Zelf had hij in april 1803 kans gezien het mooie huis op de noordhoek van de 1e Molensteeg in het Noordeinde voor f 900,- te kopen (toen verp. nr 14, later kad. nr A 129). In 1898 werd dit huis afgebroken om de R.K. Kerk te bouwen (nu huisnr 19 rechterhelft). Zie jaarverslag 1985 pag. 74 en 75 en 1986 pag. 63. Nadat zijn zoon de apotheek in 1809 had overgenomen ging Theodorus E. van Marle definitief in het Noordeinde wonen.

Bij werkzaamheden in 1955 werd rechts in de voortuin van de R.K. kerk, waar dit huis heeft gestaan, bijgaand afgebeelde koperen vijzel met stamper gevonden. De vijzel heeft geen kenmerken en is eigendom van de heer J. Ossebaard te Bathmen (van wie de foto afkomstig is). Th. E. van Marle overleed op 2 maart 1832 op 90 jarige leeftijd en werd begraven op het kerkhof (na 1830 mocht er niet meer in de kerk begraven worden vanwege de hygiëne). Zijn vrouw Geertruida Flietner werd op 18 oktober 1826 nog in het familiegraf op rij 47 nr 8 in de kerk begraven.

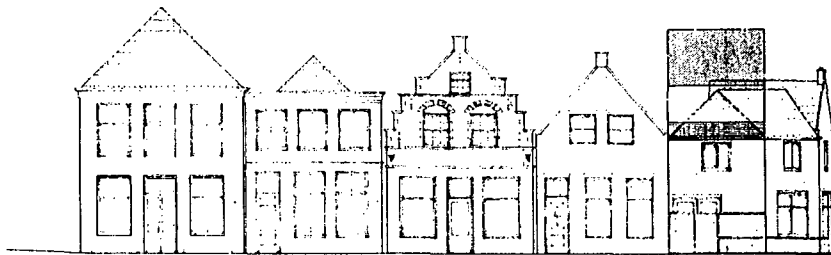
Staat van dienst:

Vroedschap	v.a. 8-8-1767.
Pres. burgemeester	1775, 1785, 1788.
Burgemeester	1768, 1770, 1772, 1774, 1777, 1782, 1784, 1787, 1794.
Auditeur van de rek.	1767.
Comm. huw. zaken	1767.
Kerkmeester	1771, 1773, 1776, 1778/9, 1781, 1783, 1786, 1789, 1792/3.
Heemraad van 't Hemmeland	1771 t/m 1794.
Hij was prinsgezind en vanaf 1795 waren de patriotten aan de regering.	

Christiaan Lodewijk Volmar 1784-1812-1833

Nadat op 29 september 1781 (G.A. Monnickendam nr 37) Ferdinand Godlief Stolten verzocht had alhier een apothekers-winkel te mogen opzetten en op 15 april 1784 (G.A. Monnickendam nr 38) Jan Hendrik Romp een verzoek deed een apotheecq te mogen exerceren (beide krijgen toestemming, maar ze komen niet) wordt op 22 mei 1784 aan Christiaan Lodewijk Volmar geacordeert om een apotheecq te mogen doen binnen dese stad, mits te betalen zijn burgerregt'.

Chr. Lod. Volmar is geboren in Stetiem (Stettin?) in Duitsland op 24 maart 1749. Hij koopt op 26 januari 1785 (O.R.A. 3579) een huis en erve op de Middeldam huisnr 8 (toen verp. nr 454) met een schuur er-

achter, naast café 'de Zwaan' van Roelof Roos. Op 13 augustus 1785 wordt hij door de stad voor 5 jaren aangesteld als apotheker van het weeshuis voor f 100,- per jaar. Er waren nog geen vijf jaren verlopen, toen Th. E. van Marle op 10 augustus 1789 zijn aanstelling kreeg als stadsapotheker voor de armen en het weeshuis. Chr. L. Volmar was luthers en had daardoor geen kans op een stedelijk ambt en Th. E. van Marle was een invloedrijk man geworden, die kon 'n potje breken. Van het voorrecht van vrijstelling van bepaalde diensten aan apothekers, zoals sommige schrijvers beweren is in Monnickendam niets gebleken. Integendeel, op 26 juli 1794 wordt in het memorieboek van burgemeesters vermeld: 'Volmar onder 't oog gebract het slegt gedrag ge-

houden onder het exerceren. Hij heeft beterschap belooft'

Christiaan Volmar trouwt op 15 maart 1788 met Johanna Kok, de naam is waarschijnlijk een abuis, want ze wordt reeds op 13 oktober 1791 als Jannetje Kerkhuis begraven in het graf rij 28 nr 6. Er werden uit dit huwelijk geen kinderen gedoopt. Zijn tweede vrouw, Guurtje Karmelk, die hij op 6 januari 1792 trouwde, schonk hem 7 kinderen: Cath. Elisabeth (1793, vroeg gest.), Grietje (1796), Christiaan en Cath. Elisabeth (1800), Christina Dorothea (1802), Wijntje (1806) en Frans (1808).

Op 28 juli 1808 sluit Chr. Lod. Volmar een contract van Compagnonschap van negotie en handel in chemische en pharmaceutische preparaten, drogerijen en kruiden, alsmede in de apotheek (nots Volkerse acte 880) met Sander van Sittert, minderj. j.m. geassisteerd met zijn vader Dirk Willem van Sittert. Dirk Willem van Sittert was doopsgez. en als weduwnaar op 1 april 1797 gehuwd met Margaretha Jansd Nieuwenhuijzen (dochter van de stichter van 't Nut van 't Algemeen). Zij kan echter niet de moeder van Sander zijn, omdat hij op 20 oktober 1810 in het huwelijk trad met Alida Cramer. De helft van het huis op de Middeldam nr 8 (verp. nr 454, wijk II nr 125) gaat over in eigendom van Sander van Sittert (overeenkomstig het contract) voor f 250,-. Vier jaren later op 4 april 1812 wordt de andere helft van het huis en apotheek voor Fr. frs 525 of f 250,- en de meubelen en koopwaar voor Fr. frs 78,75 aan Sander van Sittert verkocht.

Op 1 mei 1809 heeft Christiaan Lod. Volmar al een ander huis op het Noordeinde nr 15 gekocht (toen verp. nr 9, wijk 4 nr 39 en later

kad. nr A 134) voor f 800,-. Op 6 mei 1813 begint hij daar een nieuwe apothekers-affaire, waarvoor hij Fr. frs 2730,- of f 1.300,- leent tegen 4% per jaar.

Inmiddels zijn er dan drie apothekers in Monnickendam, hetwelk

ook blijkt uit een gedrukte lijst: 'Maitres Apothicaires reçus par les commissions departementales' uit 1811

	Arrondissement	Lieux et dates des receptions
van Marle (Henricus Jacobus) M'dam	Hoorn	7 november 1803
Volmar (Christiaan Lodewijk) M'dam	Hoorn	7 november 1803
van Sittert (Sander) M'dam	Hoorn	3 september 1809

Christiaan Lod. Volmar overleed 7 februari 1833 te Monnickendam. Zijn vrouw, Guurtje Karmelk, die hem opvolgde als apotheker (naast haar zoon Frans van 25 jaar, dat kon kennelijk nog in die tijd) overleed op 22 december 1851.

Henricus Jacobus van Marle 1809-1835

Op 20 februari 1809 koopt hij de apotheek van zijn vader gevestigd op de Kerkstraat 21/23 (oorspr. verp. nr 515 en later kad. nr A 168). Op 1 juli 1798 trouwde hij met Christina den Berger j.d. van Hoogeberg op het eiland Texel. Ze kregen 3 kinderen, waarvan er een vroeg overleed. De overige twee waren Geertruida Cornelia (1799) en Anna Helena (1804). Anna Helena van Marle trouwde op 10 april 1845 met Embertus van Rooij, weduwnaar van de bekende Trijntje Boterkooper (zie jaarverslag 1986, pag. 63, 70 en 71). Op 20 november 1835 overlijdt Henricus Jacobus van Marle, 64 jaren oud. Dit op verklaring van Gerhard Hendrik Philips, aangehuwde zoon van overledene, 38 jaren oud, van beroep apothecar te Amsterdam. Het huis en erve in de Kerkstraat 21/23 (wijk IV nr 12) wordt op 14 januari 1842 voor f 2.800,- verkocht door Chr. den Berger wede H.J. van Marle, Anna Helena van Marle wede van Willem Post en Geertruida Cornelia van Marle huisvrouw van Gerhard H. Philips aan Jacob Gijsbert Boerlage, geassist. door zijn moeder Margaretha Arbman, van beroep koopman. Op 1 december 1856 overlijdt Christina den Berger, 87 jaren oud in het huis Noordeinde nr 23 (toen wijk IV nr 45) naast het huis 'de Bruinvis' (bijgenaamd het klooster) eigendom van haar dochter.

Staat van dienst

Burgemeester	1821, 1823, 1825 (continue), de titel van 2e of 3e burgemeester wordt daarna veranderd in wethouder.
Wethouder	1826, 1829, 1835 (idem).
Raadslid	1804, 1813.
Schepen	1791(?), 1793(?) (gekozen of niet).
Comm. huw. zaken	1790, 1792.
Regent van 't weeshuis	1794.
Comm. van Weldadigheid	1818.

Sander van Sittert 1812-1818

Op 4 april 1812 heeft hij het laatste deel van het medezeggenschap van zijn partner Christiaan Lod. Volmar voor f 250,- van hem overgenomen en is hij volledig eigenaar geworden van het huis en de apotheek op de Middeldam nr 8 naast het café 'de Zwaan'. Uit zijn huwelijk met Alida Kramer worden in Monnickendam twee kinderen geboren: Grietje (1813) en Johanna (1817). Nauwelijks 6 jaren later op 13 augustus 1818 verkoopt hij de apotheek aan Cornelis Jansz. Westplate, oud 32 jaar, apothecar, geboren te Middelburg voor f 2.000,-. De reden waarom hij zo kort in Monnickendam bleef, zullen we wel nooit te weten komen.

Cornelis Jansz. Westplate(n) 1818-1844

De nieuwe apotheker op de Middeldam nr 8 (toen wijk II nr 125, later kad. nr A 249) is reeds gehuwd met Elisabeth de Wolff uit Winkel (N.H.). Ze krijgen in Monnickendam zes kinderen: Jacoba Johanna (1819), Jouke Marinus (1820), Abraham Daniël (1821), Maria (1825), Jacob Hendrik (1829) en Cornelis (1831). Op 1 april 1844 overlijdt Cornelis Westplate, zijn weduwe en Jouke Marinus, haar zoon, verkopen op 27 juni 1844 huis en apotheek voor f 2.535,- aan Johan Jacob Schreuder, apotheker te Krommenie.

Frans Jansz. Nooij 1817-1837

Op 19 november 1817 koopt hij in de Kerkstraat huisnr 9 (toen verp. nr 520, wijk IV nr 6 en later kad. nr A 173) een huis (met achterhuis op de binnendijk) van Tijmon Kater de oude, zeilemaker, voor f 250,-. Hij richt daarin een nieuwe apotheek op (naast die van Volmar, van Marle en van Sittert is hij op dat moment de vierde apotheker in Monnickendam). Frans is geboren op 24 april 1793 als zoon van de vermogende heer Jan Nooij en vrouwe Elizabeth van Dalen.

Vóór 1822 is hij getrouwd met Philippina Maria Meelboom, geboren te Utrecht op 20 februari 1796. Ze krijgen vier dochters: Elisabeth Margaretha (1822), Elisabeth Margaretha (1823), Maria Adriana (1824) en Maria Adriana (1826). Behalve de tweede Elisabeth M., die in leven bleef, stierven alle kinderen voor 1828 en op 4 februari 1828 sterft ook zijn vrouw op 31 jarige leeftijd.

De apotheek in de Kerkstraat nr. 9 (kad. nr A 173) en de bergplaats op nr 8 aan de overkant (kad. nr A 181) verkoopt hij reeds op 17 juni 1837 aan de apotheker Pieter Jan Burck voor f 1500,-. Frans Nooij is voor de stad Monnickendam niet onbelangrijk geweest. Op 11 oktober 1826 werd hij lid van de raad, op 5 mei 1840 wethouder en op 16 april 1853 aangesteld tot burgemeester. Pas op 1 januari 1881 neemt hij ontslag uit deze functie. Frans Nooij overleeft zijn vrouw 55 jaren en overlijdt op 31 januari 1883, 89 jaar oud
(Zie foto pagina 65)..

Guurtje Karmelk, weduwe Chr. Lod. Volmar 1833-1838

De enige vrouw, die in de 19e eeuw in Monnickendam apotheker was, mogen we niet vergeten. Ik laat het aan de deskundigen over of zij in dit rijtje thuis hoort. Officieel komt zij in de volkstelling van 1840 voor als 70 jarige apotheker naast haar zoon Frans Volmar (31 jaar). Zelfs bij de invoering van het bevolkingsregister in 1850 wordt zij, als in 1770 te Monnickendam geboren 'apotheker' vermeld. Ze overlijdt op 22 december 1851. Op 18 juli 1838 verkopen Guurtje Karmelk, weduwe van Chr. Lod. Volmar en haar dochters Cath. Elisabeth, Grietje, Weijntje en Chrisje Volmar het huis en de apotheek in het Noordeinde 15 (toen wijk IV nr 39, kad. nr A 134), groot 4a 30 ca voor f 1.720,- aan de enige zoon en apotheker Frans Volmar.

Pieter Jan Burck 1837-1865

Zoals U weet kocht hij de apotheek in de Kerkstraat nr 9 en de bergplaats op nr 8 (kad. nrs A 173 en 181) op 17 juni 1837 van Frans Jansz. Nooij. Hij was 22 jaar, geboren te Utrecht als zoon van Gerrit Burck en Angenita Geertruida Muller. Haast zeker kwam hij naar Monnickendam voor Wilhelmina Elisabeth Costerus j.d. 21 jaar oud en dochter van William Costerus (houthandelaar) en Elisabeth Arbman (burgemeestersdochter). Hij trouwde haar dan ook op 14 september 1837. Ze kregen niet minder dan 10 kinderen: Gerrit (1838), Elisabeth (1840), Angenita Geertruida (1842), Antje (1843), Deliana Jeannette (1846), William (1848), Hendrik Gerard (1850), Anna Geetr. Frederica (1851), Wilhelmina Elisabeth (1853) en Johanna Wilhelmina (1855). De jongens werden Ned. Hervormd gedoopt, de meisjes Luthers, omdat de moeder luthers was. Nadat het huis van 1842 tot 1850 niet in handen was geweest van een apotheker, kocht Pieter Jan Burck op 23 april 1850 het huis in de Kerkstraat 21/23 (kad. nr A 168) voor f 4.650,- om er weer een apotheek in te vestigen. Sinds 1745 was het huis een apotheek geweest en met een onderbreking van 8 jaren zou dat zo blijven tot 1865. Op 9 juni 1865 is Pieter Jan Burck met zijn gezin naar Haarlem vertrokken. Het huis met erf en tuin in de Kerkstraat 21/23 werd op 22 juli d.a.v. voor f 1.220,- (zie het prijsverschil) verkocht aan Jan Mol en de bergplaats op nr 8 op 5 april 1851 aan Cornelis Jansz. Visser. Het zal niet de laatste keer zijn, dat we van Pieter Jan Burck horen, want zijn moeder Angenita Geertruida Muller (de weduwe van Gerrit Burck) is plm. 1828 getrouwd met Hendrik Gerard de Beveren Esveldt, de stadsdoctor van Monnickendam, maar daarover straks. Pieter Jan Burck mocht 'geen zitting hebben' als raadslid op 15 januari 1842 omdat hij apotheker was. Kennelijk werd dit achterhaald en volgde toch op 7 oktober 1843 de benoeming als raadslid en gecontinueerd op 25 maart 1854.

Harcke Johannes Schmidt 1837-1869

Op 10 februari 1837 kocht Pieter Leonard Thierens, zeepzieder, een huis en erve in de Kerkstraat nr 48 (toen kad. nr A 237) voor f 400,-. Kennelijk heeft hij dit huis gekocht voor een beginnende apotheker, Harcke J. Schmidt, geboren op 16 mei 1813 te Monnickendam. In de volkstelling van 1840 komen we hem voor het eerst tegen als enige bewoner van genoemd huis (wijk II nr 113), 26 jaar oud en protestant. Op 28 april 1841 koopt hij het huis van Pieter Leonard Thierens. Wanneer het bevolkingsregister op 1 januari 1850 wordt ingevoerd merken we dat hij genoemd huis deelt met een drie jarig nichtje, dat op 15 mei 1846 in Amsterdam werd geboren en Susanna Elisabeth Schmidt heet. Op 19 januari 1869 verkoopt hij zijn huis en apotheek in de Kerkstraat 48 aan Johannes Wilhelmus Lodewijk Cocx, apotheker te Amsterdam. Hij heeft kennelijk gevoeld dat zijn einde naderde, want hij overleed op 28 september 1869, oud 56 jaar en ongehuwd.

Frans Christiaansz. Volmar 1838-1883

Hij trouwt op 9 maart 1851 (als zoon van Chr. Lod. Volmar overleden en Guurtje Karmelk, wonende alhier) oud 42 jaar, apotheker met Jannetje Bouwes, 37 jaar geboren en wonende te Monnickendam, dochter van Jan Bouwes en Maretje Koning. Ze krijgen twee kinderen: Christiaan Lodewijk (1851) en Maritje (1854). Jannetje Bouwes overlijdt reeds op 19 september 1862 en ook Maritje, hun dochter, is geen lang leven beschoren en overlijdt op 15 juni 1875. Hoewel hij zeker na de dood van zijn vader in 1833 als apotheker is opgetreden, wordt 9/10 van de zaak in het Noordeinde 15 (wijk IV nr 39 of kad. nr A 134) pas op 18 juli 1838 aan hem verkocht door zijn moeder Guurtje Karmelk en zijn vier zusters Cath. Elisabeth huisvrouw van Gerrit Pelle, Grietje, Weijntje en Chrisje Volmar, die getrouwd was met Fernandus Springer, voor f 1.720,-. Sedert 26 september 1828 zou hij als stadsapotheker zijn opgetreden, doch dit is niet waar. Na 1814 werden alleen stadsdokters, chirurgijns en vroedvrouwen benoemd. In de politiek is hij niet actief geweest. Op 21 januari 1883 overlijdt Frans Volmar 74 jaar oud. Zijn familie heeft de Monnickendammers bijna 100 jaren van medicijnen en drankjes voorzien. Het huis Noordeinde nr 15 raakte bij de verkoop op 3 maart 1883 zijn functie als apotheek kwijt. De kopers, het echtpaar Groot-Karhof, verkopen het huis op 26 oktober 1894 aan de president van het rooms-cath. parochiaal kerkbestuur van de heilige Nicolaas te Monnickendam, Bernardus Aloijsius Antonius Smeeman, die er andere bedoelingen mee had.

Johan Jacob Schreuder 1844-1845

Zoals eerder vermeld kocht deze apotheker het huis en erve op de kaasmarkt of Middendam nr 8 (kad. nr A 249) van de weduwe van Cornelis Westplate voor f 2.525,- doch na 13 maanden hield hij het voor ge-

zien. Hij verkocht het huis met de daarin uitgeoefende apothersaffaire op 4 augustus 1845 voor f 3.000,- aan Petrus Johannes Beckers te Haarlem en werd er f 475,- beter van.

Petrus Johannes Beckers 1845-1854

Hij betrok in augustus 1845 de apotheek op de Middendam nr 8. Kennelijk had hij het oog laten vallen op de dochter van de koopman Johannes Andreas Wessels, die woonde in het huis Noordeinde nr 43, waarin in 1888 'de Posthoorn' zou worden gevestigd, want Petrus Johannes Beckers, j.m. oud 31 jaar apotheker, geboren te Muiden, zoon van Henricus Lourentius Beckers en Wilhelmina Blensher, beide wonende te Muiden, trad op 12 mei 1847 in het huwelijk met Maria Wessels j.d. 18 jaar geboren en wonende te Monnickendam. Ze kregen 5 kinderen: Gerardus (1848), Joannes Andries (1850), Cornelia (1851), Henricus Laurentius (1853) en Hermina Suzanna (geboren 30-6-1854). Dit laatste kind sterft al op 22 februari 1855. Er was echter meer aan de hand, want 14 dagen voor de geboorte van dit kind, op 15 juni 1854 vond de verkoop plaats van het huis en de apotheek op de Middendam nr 8. Jan Cornelis Arnold te Amsterdam (gemachtigde van Petrus Johannes Beckers) verkoopt het huis voor f 1.400,- aan Neeltje Ruijter, huisvrouw van Johannes Wessels en moeder van Maria Wessels. Maria Wessels, in verwachting en met 4 kleine kinderen, kan er dus blijven wonen. Petrus Johannes Beckers, haar echtgenoot, is plotseling vertrokken om nooit meer terug te keren. Uit de overlijdensacte nr 32 d.d. 27-6-1861 blijkt dat hij op 15 maart 1860 (6 jaren na zijn vertrek) is overleden in het militaire hospitaal te Weltevreden in het toenmalige Ned. Indië. Ze waren rooms-katholiek en scheiden mocht niet! Maar om een vrouw in een dergelijke toestand achter te laten, dat geeft toch te denken. Maria Wessels is op 12 maart 1861 naar Purmerend vertrokken en haar moeder verkocht het huis en erve op de Middendam nr 8 aan de gezusters Geelink uit Winterswijk en daarmee kwam een eind aan de apothekers-vestiging op de Middendam naast het café 'de Zwaan'.

Adrianus Franciscus Pieter van Son 1865-1874

Hendrik Gerard de Beveren Esveldt werd op 28 september 1822 aangesteld tot stadsdoctor tegen een jaarsalaris van f 300,-. In het lidmatenregister van de Ned. Herv. Kerk wordt hij pas half september 1823 ingeschreven, als komende van Breda, een beetje laat. Hij werd op 18 december 1790 te Enkhuizen geboren en blijkt nog ongehuwd te zijn. Dan komt in september 1826 Angenieta Geertruida Muller, weduwe van Gerrit Burck, uit Haarlem in de stad wonen. Zij is geboren te Utrecht als dochter van Diderikus Jacobus Muller en Jannetje Ditmarsch. Onze Angenieta had kennelijk al familierelaties in de stad, want Hendrik Gerard de Beveren Esveldt kocht door tussenkomst van

de Broeker notaris Pieter Schellinger op 12 december 1828 voor hun samen het huis en erve in de Kerkstraat 32 (kad. nr A 205, waar nu mr P. Stoffels woont). Verkoper was nl. Dirck Wijnantsz. Ditmarsch.

Wanneer en waar zij trouwden weet ik niet, maar ze werden een echt paar! Kindertjes kwamen er niet, maar toch bleek het huis voor een dokterspraktijk te klein, want hij verkocht het huis in de Kerkstraat 32 op 5 oktober 1833, toen hij op 2 mei van hetzelfde jaar het dubbele huis in het Noordeinde nrs 24/26 (kad. nrs A 287 en 288) van vrouwe Elisabeth van Dalen, weduwe van Jan Nooij gekocht had. U kent deze huizen wel, op nr 26 (kad. nr 288) 'de Bonte Os' en nr 24 (kad. nr A 287) rechts ervan de mooie gevel van het dwarsgeplaatste 18e eeuwse (?) huis met holle stoep. Laatst genoemd huis bestond in 1688 nog uit twee verp. nrs 91 en 92, dus twee huizen, en in 1733 had het één verp. nr 85 en moet er dus een samenvoeging achter de nieuwe gevel hebben plaatsgevonden. In 1688 woonde in verp. nr 91 mr Pieter Houtingh en in nr 92 Jacob Brasker. Op 3 mei 1695 werd verp. nr 92 door mr Pieter Willemsz. Houtingh gekocht, dus deze heer moet het huis een dergelijk voornaam aanzien gegeven hebben in de jaren tussen 1695 en 1699 (want hij werd begraven op 22 december 1699) of zijn weduwe Eva van Sanen moet zoiets hebben bedacht, want ze overleefde haar man 32 jaren en werd op 5 januari 1732 begraven. De duurste uit die tijd, want ze werd 3 uren beheid en dat kostte f 7.6,- plus f 36.-, (3 x f 12.-,-).

Dokter de Beveren Esveldt hield zijn praktijk in het dubbele huis, Noordeinde 24/26, tot zijn overlijden op 20 juni 1855. Alleen zijn vrouw had een zoon uit het voorgaande huwelijk met Gerrit Burck en toen zij op 7 augustus 1864 overleed werd Pieter Jan Burck enig erfgenaam van de panden in het Noordeinde nr 24/26. Zoals u weet vertrok Pieter Jan Burck met zijn gezin op 9 juni 1865 naar Haarlem. Waarom weet ik niet, maar de panden in het Noordeinde blijkt hij verhuurd te hebben aan Adrianus Franciscus Pieter van Son, apotheker, geboren 15 december 1832 te Overzande, die zich op 2 juni 1865, komende van Harderwijk in Monnickendam vestigde. Blijkbaar waren er goede contacten met de familie Burck te Haarlem, want de nieuwe apotheker trouwt op 28 juli 1870 met Elisabeth Burck, geboren te Monnickendam op 28 april 1840, de dochter van Pieter Jan. Ze kregen 3 kinderen: Wilhelmina Elisabeth (1871), Adrianus Francois Pieter (1872) en William Hendrik op 23 februari 1875, toen zijn vader reeds overleden was. Zoals verteld in het jaarverslag 1989 (zie pagina 18 t/m 23) treedt de apotheker Van Son van 26 september 1872 tot juni 1874 tevens op als waarnemend pijpgasfabrikant. Hij wordt ook daarvoor aangeslagen in het patentplichtigenboek van 1853-1894.

Blijkbaar was hij erg goed op de hoogte van het proces om door middel van droogdestillatie lichtgas te bereiden. Door verhitting van steenkool in een retortoven kan door uitgloeijing gas worden afgezonderd. Meerdere apothekers (ook Van Son) stonden tevens te boek als winkelier. De handelswaar zal zich wel niet hebben uitgestrekt tot die van de kruidenier, maar specerijen en kruidendranken zullen wel tot het

HET NOORDE INDE

HUISNRS.	1976	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	
KADASTER	1946	283	284	*	1758	*	1640	*	2301	2300	1374	1373	1372
KADASTER	1832	283	284	285	286	287	288	289	290	291	292	293	
WIJK NR. 3	1807	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	
VERP. NR.	1733	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	
VERP. NR.	1688	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	98	

DE NIEUWE STEEG

"DE ROODE LEEUW"

"DE SONTE OS"

"DE DOLPHIJN"

assortiment behoord hebben.

Adrianus Francois Pieter van Son stierf 41 jaren oud op 5 juni 1874 in het huis op het Noordeinde wijk III nr 15 (het huidige huisnr 24).

Diverse waarnemend apothekers 1874-1878

De eene na de andere waarnemend apotheker werd binnengehaald om de zaak voort te zetten. Van 30 oktober 1874 (afkomstig uit Haarlem) tot 6 januari 1876 (vertrokken naar Amsterdam): Francois Henri le Clerq, apotheker, geboren 4 mei 1846 te Middelburg. Van 7 juni 1875 (van Amsterdam) tot zijn overlijden op 3 december 1876 te Monnickendam (oud 26 jaar) Dirk Alexander Hoogbruijn, apotheker, geboren 25 januari 1850 te Beverwijk. Van 30 januari 1877 (van Amsterdam) tot 31 januari 1878 (naar Dordrecht): Adrianus Hendricus Teljer, apotheker, geboren 2 oktober 1853 te Loenen a/d Vecht. Van 9 juli 1878 (van Amsterdam) tot 7 oktober 1878 (naar Amsterdam): Klaas Verlaan, militair student, geboren 10 september 1853 te Zaandijk.

Van 4 september 1878 (van Dordrecht) tot 23 februari 1883 (wanneer hij eigenaar wordt) Hendrik van Ringh, apotheker, geboren 19 augustus 1849 te Sneek. Waarschijnlijk omdat laatstgenoemde apotheker blijf gaf de zaak stabiel te beheren, vertrok Elisabeth Burck (de weduwe van Son) op 21 oktober 1880 met haar kinderen naar Haarlem, waar haar ouders woonden.

Johannes Wilhelmus Lodewijk Cocx 1869-1888

Harcke Johannes Schmidt had hem op 19 januari 1869 het huis met apotheek in de Kerkstraat 48 (kad. nr A 2377) verkocht. De rooms-katholieke familie Cocx was op 11 februari 1869 uit Amsterdam gekomen. Johannes W.L. Cocx, geboren in Amsterdam en al 55 jaar oud, blijkt getrouwd te zijn met Anna Maria Loots te Amsterdam geboren op 30 december 1829. Er kwamen 3 kinderen mee: Cath. Gerarda B. (1857), Wilhelmus J.L. (1859) en Gerardus Theodorus (1863). De op dat ogenblik 22 jarige Susanna Elisabeth (luthers!) het nichtje van Harcke Joh. Schmidt wordt na de dood van haar oom in het gezin van zijn opvolger opgenomen. Cath. Gerarda Bernardina Cocx trouwt later (op 6 juni 1889) met Gerrit Bloem, koopman in vis (vermeld in jaarverslag 1988 pag. 82). Kort na elkander komen de ouders (na een bijna 20 jarig verblijf in Monnickendam) te overlijden: op 5 januari 1887 Anna Maria Loots en op 23 mei 1888 Johannes Wilhelmus Lod. Cocx. Hendrik van Ringh, de apotheker op het Noordeinde, wil diverse roerende goederen van de apothekers inventaris overnemen voor f 500,-, doch onder het beding (of erfdienstbaarheid), dat in het huis Kerkstraat 48 (kad. nr 237) nimmer meer een apotheek of drogisterij mag worden uitgeoefend, zulks ten behoeve van de percelen op het Noordeinde, de nrs 24/26. De slimme van Ringh heeft hiermede op 22 oktober 1888 elke mogelijke voortzetting met de bestaande inventaris van

Kerkstraat 48 uitgeschakeld. Dit was de vierde apotheek die verdween, Noordeinde 15 in 1883, Kerkstraat 21/23 in 1865 en die van de Mid-dendam 8 al in 1854.

Hendrik van Ringh 1878-1917

Op 23 februari 1883 verkoopt Pieter Jan Burck, erfgenaam van Angenieta Geertruida Muller, de apotheek (incl. woonhuis, pakhuis en laboratorium) op het Noordeinde nrs 24/26 (kad. nrs A 287/8) aan mej. Elisabeth Johanna Houttuijn, oud 30 jaar zonder beroep wonende te Monnickendam, voor f 3.000,-. Mej. Houttuijn kocht met de apotheek ook de apotheker. Anderhalf jaar later, om precies te zijn 17 september 1884 trouwden te Monnickendam: Hendrik van Ringh j.m. van beroep apotheker, 35 jaar, ned. herv. geboren te Sneek en zoon van Antonij Franciscus van Ringh, zonder beroep, wonende te Monnickendam en Elisabeth Eekma overleden, met Elisabeth Johanna Houttuijn

j.d. zonder beroep, oud 32 jaar, doopsgez. geboren te Hoorn dochter van Willem Houttuijn en Petronella Tasman, beiden overleden. Ze kregen 2 kinderen: Willem (1888) en Johanna (1889).

Zoals zeker meer zal zijn voorgekomen in de geschiedenis van de farmacie verkocht Hendrik van Ringh naast geneesmiddelen ook sterke dranken. In het patentplichtigenboek komt hij als enige apotheker (6B - 8B), tevens voor als slijter (11B) van 1880-1894. Uit de B-waardering blijkt zelfs dat hij als slijter meer belasting moest betalen dan als apotheker.

Het echtpaar van Ringh zou zich op latere leeftijd wat vreemd hebben gedragen. Ze sliepen in een bedstee in het pakhuis 'de Bonte Os', waar ook de retorten en gemetselde fornuizen stonden. Ze dronken een eigen tinctuur-alcohol, waardoor ze zo nu en dan wat beneveld rondliepen. Op 23 november 1917 is Hendrik van Ringh, op 68 jarige leeftijd, overleden. Zijn vrouw slaagt erin de apotheek, laboratorium en woonhuis, nu onder één kad. nr 1640 te verkopen aan Cornelis Johan Petrus van Dijk, officier van gezondheid van het Ned. Indische Leger. Hij is getrouwd met Theodora Maria Alberdina Johanna Leusden, van beroep apotheker. In de acte van notaris T. de Koe worden ook de verkopers opgesomd: Elisabeth Johanna Houttuijn, zonder beroep, weduwe van Hendrik van Ringh, Dirk Nicolaas Theodorus, houthandelaar, wonende te Edam gehuwd met Johanna van Ringh en Willem van Ringh, kantoorbediende wonende te Steenwijk. Dus beide kinderen leefden nog. Tijdens de verkoop zijn een aantal zeldzame vijzels verdwenen, waarvan er een in een Edam's museum terecht kwam

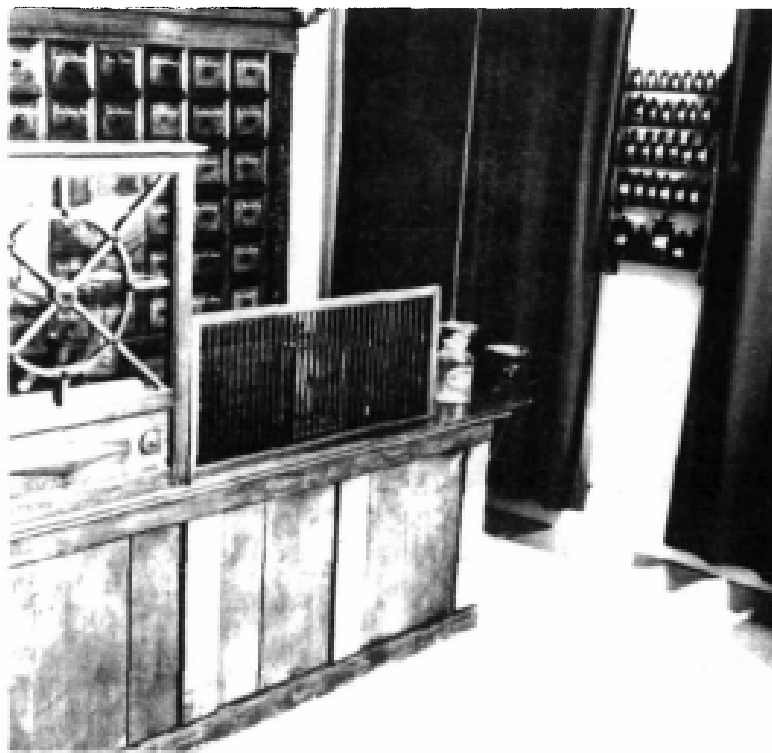
Theodora Maria Alberdina Johanna van Dijk-Leusden 1918-1956

Ze werd geboren op 13 augustus 1889 te Palembang in het toenmalige Ned. Indië als dochter van Johannes Cornelis Leusden en Johanna Theodora Rienderhoff. Haar echtgenoot met wie zij op 24 januari 1914 te Utrecht trouwde, was Cornelis Johannes Petrus van Dijk. Hij was arts en officier van gezondheid van het Ned. Indische Leger in Batavia. Tijdens een verlof in Nederland op 3 april 1918 koopt hij van Elisabeth Johanna Houttuijn, weduwe van Hendrik van Ringh, een huis (waarin een apotheek) een laboratorium en een pakhuis te Monnickendam in het Noordeinde 24/26 (toen wijk III nrs 16 en 17 of kad. nr A 1670) voor f 7.500,- De complete winkelinventaris van de apotheek, benevens de voorraad medicijnen wordt opgesomd in een boedelbeschrijving. In het grote huis (Noordeinde 24) was links de apotheek en een magazijn gelegen, daarachter lag de slaapkamer, aan de rechterkant van de gang bevond zich het woongedeelte, vóór de salon, daarachter de woonkamer en de keuken was uitgebouwd. Deze beschrijving werd mij verstrekt door de zoon van mevrouw van Dijk-Leusden de heer D.C.L. van Dijk, geboren op 1 mei 1915 te Batavia, gepensioneerd doctor in de letteren en wijsbegeerte te Merselo (bij Venraij). Van de heer

van Dijk kreeg ik ook bijgaande foto van zijn moeder, die in april 1918 als apotheker in Monnickendam begon. Op 15 maart 1921 wordt de apotheek reeds door de heer Cornelis J.P. van Dijk, arts te Monnickendam en echtgenoot van de apotheker verkocht aan de N.V. 'Walenburg' maatschappij tot het verkrijgen, exploiteren en weder van de handzetten van in Nederland liggende onroerende goederen te Amsterdam, voor f9.000,-. De aandeelhouders zouden deze aankoop hebben goedgekeurd. Volgens de heer D.C.L. van Dijk zou deze bezitsvorm zijn gekozen, omdat zijn vader arts was en het apothekers-diploma van zijn moeder ongeldig zou zijn geworden, wanneer ze dit beroep in de praktijk uitoefende, terwijl ze met een arts gehuwd was. Op 7 april 1922 wordt de naam van de N.V. 'Walenburg' gewijzigd in 'Maatschappij Walenburg, kantoor voor vaste goederen en hypothecken' te Amsterdam. Op 4 januari 1924 overlijdt Cornelis J.P. van Dijk,

de echtgenoot van de apotheker. De genoemde N.V. is niet meer nodig en op 5 juni 1924 wordt de apotheek en het laboratorium verkocht aan de heer Coenraad van Tijen, arts, wonende aan de Koninginneweg 198 te Amsterdam voor f 7.500,-. Overigens blijkt uit punt 5 van de verkoopacte, dat er nog steeds een hypothecaire schuld van f 7.500,- (ingegaan op 15 maart 1921) aan het onroerende goed kleeft t.g.v. mej. Carolina Bertha Langemeijer, destijds wonende te Arnhem en inmiddels overleden, zodat de N.V. Walenburg en de arts C. van Tijen er geen geld in hadden gestoken. Mevrouw van Dijk-Leusden woonde niet alleen in het grote huis, haar apothekersassistente Nelly van der Veur was haar huisgenote en vele Monnickendammers kunnen haar nog voor de geest halen als een blijmoedig, hulpvaardig iemand. Mevrouw Theodora M.A.J. van Dijk-Leusden bleef tot haar overlijden op 17 juni 1956 de enige apotheker in Monnickendam

Monnickendam zonder apotheker 1956-1974

De apotheker de Vries te Purmerend wilde wel in de lacune voorzien. Recepten werden door hem klaargemaakt en naar Monnickendam verstuurd per Nacobus om 10, 12, 16 en 18 uur, waar men deze kon afha-

len in het verenigingsgebouw op de Kermergracht 9 achter het raadhuis. Degene, die dagelijks de medicijnen van de bus naar genoemd gebouw bracht, uitreikte en verrekende was de conciërge Jan Postuma Schoonbergen, geboren 14 april 1908, gehuwd met Trijntje van den Berg. Mensen van grote waarde voor de patiënten in Monnickendam. Toen in 1972 de heer de Vries te Purmerend overleed werd de apotheek aldaar door de heer den Hartog overgenomen, terwijl de verstrekking in Monnickendam door zijn vrouw, mevrouw den Hartog-Sueters, eveneens apotheker, werd verzorgd. Hiervoor werd een noodgebouw op de Pierebaan geplaatst. De heer Schoonbergen verhuisde hetzelfde jaar naar de Nieuwezijds Burgwal, maar bleef in dienst tot de komst van een nieuwe vaste apotheker in 1974.

Mevrouw J. Cousijnsen 1974-

Gelukkig weer een apotheker in Monnickendam en een vrouw, geheel in het teken van de tijd. In het bestaande noodgebouw op de Pierebaan werd gestart. 't Was er soms erg warm en behelpen geblazen. 't Streven was om in de toekomst een apotheek te stichten op een centraal punt in de gemeente, maar het gemeentebestuur vond daarvoor 't Spil, het nieuw te bouwen winkelcentrum, de meest geschikte plaats. Niet alleen mevrouw Cousijnsen was daartegen vanwege de ligging, maar ook talloze patiënten o.a. de bewoners van 't bejaarden centrum Swaensborch, die vlak tegenover het noodgebouw woonden. Mevrouw Cousijnsen heeft daarom in 1977 een handtekeningenactie gestart, waarmee een groot deel van de bevolking zich solidair verklaarde. Het gemeentebestuur zwichtte en besloot daarop in 1978 mevrouw Cousijnsen toestemming te geven zich definitief op de Pierebaan te vestigen. Nu kon er grond gekocht worden en begonnen met de bouw. Het ontwerp werd verzorgd door het architecten-bureau Alberts te Amsterdam, hetzelfde bureau, dat later het aanzien van het N.M.B.-gebouw in de

Bijlmer ontwierp. Als tijdelijk onderkomen tijdens de bouw werd het oude politiebureau (nu museum 'de Speeltoren') gebruikt. In juni 1979 werd het nieuwe pand betrokken onder de naam apotheek Monnickendam B.V.

Ter afsluiting

Het was niet mijn bedoeling om u een toelichting te geven op de functie van de apotheker door de eeuwen heen. Trouwens het zou er alleen toe leiden, dat ik theorieën van anderen zou kopiëren.

Mocht u echter denken, dat hij zo werkte als de moderne apotheker dan moet ik u die illusie ontnemen. Hij gebruikte voor zijn kruidendrankjes allereerst wijn of alcohol en mengde daarin allerlei specerijen zoals kruidnagelen, kaneel, peper, nootmuskaat, foelie en koriander onder toevoeging van suiker, honing of gember. Zijn poeders zal hij door middel van droogdestillatie hebben verkregen. Gelukkig vooraf gekookt, want als u weet dat het daarvoor gebruikte water of uit een put of uit het opvangvat van het dak van de kerk kwam, dan zal de hygiënische toestand ervan niet rooskleurig zijn geweest.

't Zal u niet ontgaan zijn, dat de apotheker van toen talrijke nevenfuncties bekleedde, zoals stadsambten en b.v. directeur van een gasfabriek, veelal winkelier was en zelfs als slijter optrad. Uit die tijd stamt waarschijnlijk het rijmpje:

'In dit huis verkoopt men allerhande dranken,
beneden voor gezonden en boven voor de zieken.'

Recapitulatie apothekers in Monnickendam

() benoeming tot stadsapotheker
middelste jaartal zonder haakjes = verhuizing

1626-1641	Pieter Gerritsz. Appoteecker/ Van Suchtelen	d linkerged. k rechterged.
1648-	Reijnier Sijmonsz. Rijser	j
1663-1669	Pieter Klaesz. Laeckeman	
1664-1669	Adriaen Claesz. Cramer	Kerkstraat nr?
1665-	Adam Dirksz. Fudts	
1669-	Jan Cornelisz Reck	f
1675-1706	Claes van der Poel	l

reeksen elkaar
opvolgende apothekers
met adres-letter
(zie onder)

1681(1692)-1716	Arent Heijnsz van Sanen (1e stadsapotheker)				p	
1692-1700	Remmet Boeckweijt	e				
1694-	Gerrit Rijser					
1701(1706)-1720	Dirck Bruijn (2e stadsapotheker)				b	
1718(1720)-1745	Dirck Klaesz. Minnen (stadsapotheker)				o	
1716(1720)-1740	dr Gerrit Dircksz. Bruijn (idem)				b	
1741-1745	dr Mattheus Huijsinga				i	
1745(1745)-1764	Jan Kornelisz. Roos (stadsapotheker)				c	
1745(1745)-1784	Dirk Craaij (idem)					n
1764(1764)-1765	Johannes Adriaensz. (stadsapotheker)				c	
1765(1765)-1809	Theodorus Egbertus van Marle (Idem)				c	
1784-1812-1833	Christiaan Lodewijk Volmar				g	h
1809-1835	Henricus Jacobus van Marle				c	
1812-1818	Sander van Sittert				g	
1818-1844	Cornelis Westplate(n)				g	
1817-1837	Frans Jansz. Nooij		a			
1833-1838	Guurtje Karmelk wed. Chr. Lod. Volmar					h
1837-1850-1865	Pieter Jan Burck		a		c	
1837-1869	Harcke Johannes Schmidt	e				
1838-1883	Frans Christiaansz. Volmar					h
1844-1845	Johan Jacob Schreuder				g	
1845-1854	Petrus Johannes Beckers				g	
1865-1874	Adrianus Franciscus Pieter van Son				k	
1874-1878	Diverse waarnemers				k	
1869-1888	Johannes Wilh. Lod. Cocx	e				
1878-1917	Hendrik van Ringh				k	
1918-1956	Theodora Maria Alb. Joh. Leusden				k	
1974-	J. Cousijnsen	m				

Verklaring adresletter achter de apothekersnamen

	huidig huisnr	kad nr 1832	wijknr 1806	verp.nr 1733	verp.nr 1688
Kerkstraat					
a	9	173	IV/6	520	698
b	11/13	172	IV/7	519	697
c	21/23	168	IV/12	515	692/3
d	33	160	IV/17	510	687
e	48	237	II/113	467	643
f	54	240	II/116	464	640
Middendam					
g	8	249	II/125	454	630
Noordeinde					
h	15	134	IV/39	9	11
i	19	130	IV/42	12/13	14/15
j	20	285	III/13	83	89
k	24/26	287/8	III/15, 16	85/86	91/2, 93
l	54	325	III/36	101	109
Pierebaan					
m	1				
de Zarken					
n	6	611/2	I/28	593/4	801/2
Zuideinde					
o	10	515	II/4	315	411
p	16	512	II/7	318	414

KRING VOOR DE GESCHIEDENIS VAN DE PHARMACIE IN BENELUX

CERCLE BENELUX D'HISTOIRE DE LA PHARMACIE

Opgericht 18 april 1950 — Fondé le 18 avril 1950

Bestuur - Bureau :

Voorzitter - Président : B. Mattelaer, Romeinselaan 6, 8500 Kortrijk
Tel. 056 - 22 54 99

O/Voorzitter - Vice-Président : G. Vercruysse, Winderickxplein 6, 1652 Alsemberg
* Tel. 02 - 380 15 00

Sekretaris - Secrétaire : J.B. van Gelder, Kleine Haarsekade 54, 4205 VB Gorinchem
Tel. 01830-22661

Penningmeester - Trésorier : E.V.A. Dekker, Schiedamseweg 113, 3134 BE Vlaardingen. Tel. 010-4349543

Bibliothecaris - Bibliothécaire : G. Gilijs, Milsestraat 33, 3053 Haasrode
Tel. 016 - 46 22 04

Assessoren - Assesseeurs :

Prof. Dr. H.A. Bosman-Jelgersma, Mathenesselaan 1, 2343 HA Oegstgeest
Tel. 071-170042

Dr. A. Guislain, 110, rue Royale, 6030 Marchienne. Tél. 071 - 32 47 25

G. De Munck, Heidestraat 1, 2660 Hoboken. Tel. 03 - 827 47 57

Dr. L.J. Vandewiele, Goudenhandwegel 26, 9070 Destelbergen. Tel. 091 - 55 68 97.
Redacteur

Dr. D.A. Wittop Koning, Raphaëlstraat 22, 1077 PV Amsterdam. Tel. 020-6794219
Redacteur

Ereleden - Membres d'Honneur :

Dr. L.J. Vandewiele, Destelbergen (1960) — Lic. P. Julien, Paris (1970) — Prof. Dr. K. Ganzinger, Wien (1975) — Prof. Dr. A. Heyndrickx, Gent (1975) — Prof. Dr. G. Sonnedeker, Madison (1975) — Dr. D.A. Wittop Koning, Amsterdam (1975) — Dr. W. Schneider, Braunschweig (1981) — E.L. Ahlrichs, Nieuwegein (1989).

Ondersteunende leden - Membres donateurs :

Algemene Pharmaceutische Bond (Brussel) — Bureau Hufen (Bosch en Duin) — V.S.M. Geneesmiddelen (Alkmaar) — Koninklijk Oostvlaams Apothekersgild (Gent) — Apothekersvereniging Kortrijk e.o. (Kortrijk) — Apothekersvereniging Leuven e.o. (Leuven) — Mevr. M. Delbeke-Vanderschelden (Ieper) — Departement Zuid-Oost Brabant der KNMP (Eindhoven) — Departement GOUDA der KNMP (Boskoop) — Depart. DEN HAAG der KNMP (Delft) — Departement GRONINGEN der KNMP (Groningen) — Departement ROTTERDAM der KNMP (Rotterdam) — Departement FRIESLAND der KNMP (Drachten) — Departement UTRECHT der KNMP (Utrecht) — Prof. Dr. A. Heyndrickx, Lab. v. Toxicologie (Gent) — Kon. Mij ter Bev. Pharmacie (Den Haag) — LUNDIA apotheekinrichting (Varsseveld) — Inst. v. Geschiedenis Natuurwetenschappen (Utrecht) — Drs. apotheker J.A. Schraevande (Rotterdam) — FARMAC (Utrecht) — Fa. van Weerdenburg (Almere) — Koninklijke Apothekersvereniging van Antwerpen — OPG (Utrecht) — ICI Holland (Zoetermeer) — BYK Nederland (Zwanenburg).